

Wpływy warszawskie na agrobiznes czarnowiecki

Category: Historia, NEWS

written by Marek | 6 października 2024



W 2018 roku, gdy zakładaliśmy stronę [www Czarnowiec.pl](http://www.Czarnowiec.pl) mieliśmy wyłącznie marzenie aby była ona choć przez parę osób czytana i aby zawarte na niej treści przydały się kiedykolwiek sympatykom Czarnowca.

Upłynęło kilka lat a naszą stronę okazuje się, że czyta stolica, czyta Podlasie, czytają również za wielką wodą. Jest to dla nas - jak nazwała w ubiegłym tygodniu „redakcji”, pewna pani z Pułtusza, wielki zaszczyt, że to co robimy przynosi małe efekty naszej mrówczej (społecznej) pracy.

Gro zasług musi być w tym działaniu przypisane Panu Jackowi Pawłowskiemu - przybyszowi do Czarnowca, który nie miał tu przodków, nie był związany uczuciowo ani rodzinnie z naszą miejscowością! Dzięki Panu Jackowi i Jego wspaniałym zdolnościom powstaje mnóstwo wspaniałych rzeczy jak na tak niewielką miejscowość. Odkrywanych jest tak wiele kart z historii.

Za artykułem o agrobiznesie w Czarnowcu, [o którym pisaliśmy tu](#) pojawiło się dość szybko co najmniej dwie wiadomości w sprawie kamienicy przy ulicy Waliców w Warszawie.

Pierwszy odezwał się do nas historyk Pan Mariusz Nowik, który napisał:

Znakomity tekst, wciągnął mnie w historię Wyszomirskich do tego stopnia, że poszedłem tropem telefonu z ogłoszenia z „Kurjera Warszawskiego”. „Spis Abonentów Sieci Telefonicznej m. st. Warszawy” za rok 1939/40 podaje, że numer telefonu 6-60-19 przypisany był do pasztecarni „Styl” przy Krakowskim Przedmieściu 53. Telefon pod tym numerem odbierali Jerzy Grabowski, Józef Dembiński i Stanisław Kowalczyk. Być może któryś z nich przyjaźnił się z Wyszomirskimi i nagał im bogatych letników z Warszawy. W budynku przy Waliców 10 w roku 1939 zarejestrowanych było 20 abonentów, ale żadnego pod tymi nazwiskami - można chyba założyć, że któryś z tej trójki tam mieszkał, ale informacji o „obfitym odżywianiu” i „sportach” u Wyszomirskich udzielał przez telefon należący do pasztecarni „Styl”.

9 58 67	Grabowski Jerzy, m., Filtrowa 68
4 53 00	Grabowski Jerzy, inż., dzien., Odolańska 15
9 01 34	Grabowski Jerzy Mieczysław, Wilcza 53
6 60 19	Grabowski Jerzy i Dembiński Józef, pasztecarnia, Krak. Przedm. 53
6 73 88	Grabowski Karol, intrologatorka, Jasna 22
5 41 08	Grabowski Karol, m., Bednarska 31
10 58 11	Grabowski Kazimierz, sekr. prez. P. B. R., Dąbrówki 16
4 57 91★	Kotarski Zygmunt, inż., em. radca M. S. Z., Godebskiego 5
9 29 64	Kotowicz Daniel, radca Min. Skarbu, Ujazd. 37
3 54 19	Kotyński Leonard, skl. spoż., Złota 57
6 60 19	Kowalczyk Stanisław, pasztecarnia „Styl”, Kr. Przedm. 53
6 50 12	Kowalewski Czesław, handlowiec, Odolany — Szosa Poznańska 5
10 23 91	Kowalewski Edward, przedstaw. fabr. B. Giemza i Sp., Poznań, Szczawnicka 19
2 75 48	Kowalski Ap., S. A., fabr. chem.-farmaceut., Sienna 39
2 90 22	
4 41 86	Kowalski Bronisław, dr., Puławska 42a

Dlaczego kandydatów na sporty do Czarnowca zapisywano w Warszawie?

Pan Jacek w swoim artykule nawiązał do sportu kolarskiego, którego wielkim fanem jest sołtys Czarnowca.

Sympatycy tej dyscypliny mogą pamiętać lub nie, że pierwszy klub kolarski (stowarzyszenie) w Warszawie powstał w roku 1886. To była jedna z najstarszych organizacji sportowych w Polsce. Członkami WTC byli nawet Bolesław Prus i Henryk Sienkiewicz. Stowarzyszenie nosiło nazwę Warszawskie Towarzystwo Cyklistów. Wśród setek kolarzy, członków WTC znaleźć można niejedno nazwisko „Grabowski”.

Grabowski to również ojciec Marii Wyszomirskiej, a dziadek Ludwiki. Czy mogło być tak, że zięć Grabowskiego w Czarnowcu lubił jeździć rowerem tak jak Jego teść (i jego brat?) i dlatego zachęcał/zapraszał do sportów w Czarnowcu? Może Wyszomirski Roman zabierał letników na przejażdżki rowerowe po lesie rzędownym w stronę Kamianki, Borawego, Lipianki, może na rowerowe wycieczki nad Narew?

Czy u Grabowskich na Waliców w Warszawie zachęcano do kolarstwa w Czarnowcu?

Może tak, może nie □

Kolarz z Grabowskich?



A może Elżbieta „Elek” Grabowska, który urodził się 15 stycznia 1935 roku w Warszawie to potomek tych Grabowskich z Waliców?

W latach pięćdziesiątych ub. wieku był ulubieńcem kibiców kolarskich, którzy dopingowali go na trasach Wyścigu Pokoju i Dookoła Polski okrzykami: „dawaj Elek, dawaj Elek!”.

Był zawodnikiem wszechstronnym, zdobywał tytuły mistrza Polski w różnych

konkurencjach – na szosie, na torze i w przełajach. W 1957 roku uznany został za najlepszego polskiego kolarza w rankingu Polskiego Związku Kolarskiego i redakcji „Przeglądu Sportowego”.

Podczas kariery sportowej reprezentował barwy dwóch klubów – Włókniarza Legnica oraz Gwardii Warszawa. Był także aktywnym członkiem Warszawskiego Towarzystwa Cyklistów.

Trzykrotnie był członkiem drużyny reprezentacyjnej podczas najpopularniejszej w tamtych czasach imprezy kolarskiej – Wyścigu Pokoju, także trzykrotnie plasował się w czołówce Tour de Pologne, w 1954 roku został akademickim wicemistrzem świata.

Filigranowej postury „Elek” Grabowski zaskarbił sobie sympatię kibiców ogromną walecznością i odważnymi atakami na trasach kolarskich wyścigów.

Pochowany na warszawskim Cmentarzu Powązkowskim dnia 1 sierpnia 2021 roku.

Tyle o kolarstwie i ewentualnym zachęcaniu przez Grabowskich do sportów w Czarnowcu.

Ale są to tylko luźne domniemania, bo Grabowskich w Warszawie, tak jak i kraju jest wielu... [MK]

Dziś (6.10.2024 r.) otrzymujemy taką oto korespondencję od Pana Bartłomieja Marksa z Warszawy:

Dzień Dobry,

regularnie śledząc z zainteresowaniem kolejne publikacje pana Jacka Pawłowskiego dotyczące historii Czarnowca i Wyszomirskich trafiłem na artykuł:

[Agrobiznes w Czarnowcu w czasach Wielkiego Kryzysu - czarnowiec.pl](https://czarnowiec.pl)

Zaintrygowała mnie w nim zagadka dotycząca tajemniczego współnika Wyszomirskich w biznesie turystycznym. Wydaje mi się że znalazłem jej wyjaśnienie. Kluczem okazała się osoba jednego ze współwłaścicieli Paszteciarni „Styl” - Jerzego Grabowskiego. Maria Wyszomirska (żona Romana, matka Zygmunta, Jana, Zofii i Ludwika) była bowiem córką Jana Grabowskiego, szlachcica, który

posiadał średniej wielkości majątek w Milewie-Wypychach - wiosce między Przasnyszem, Ciechanowem i Makowem Mazowieckim. Jan miał (z dwoma żonami) kilkanaścioro dzieci, z których wieku dorosłego dożyli:

z Marianny Kołakowskiej

- Teodor (1875-1942)

- Apolonia (Mossakowska) (1878-1946)

z Teofili Batogowskiej

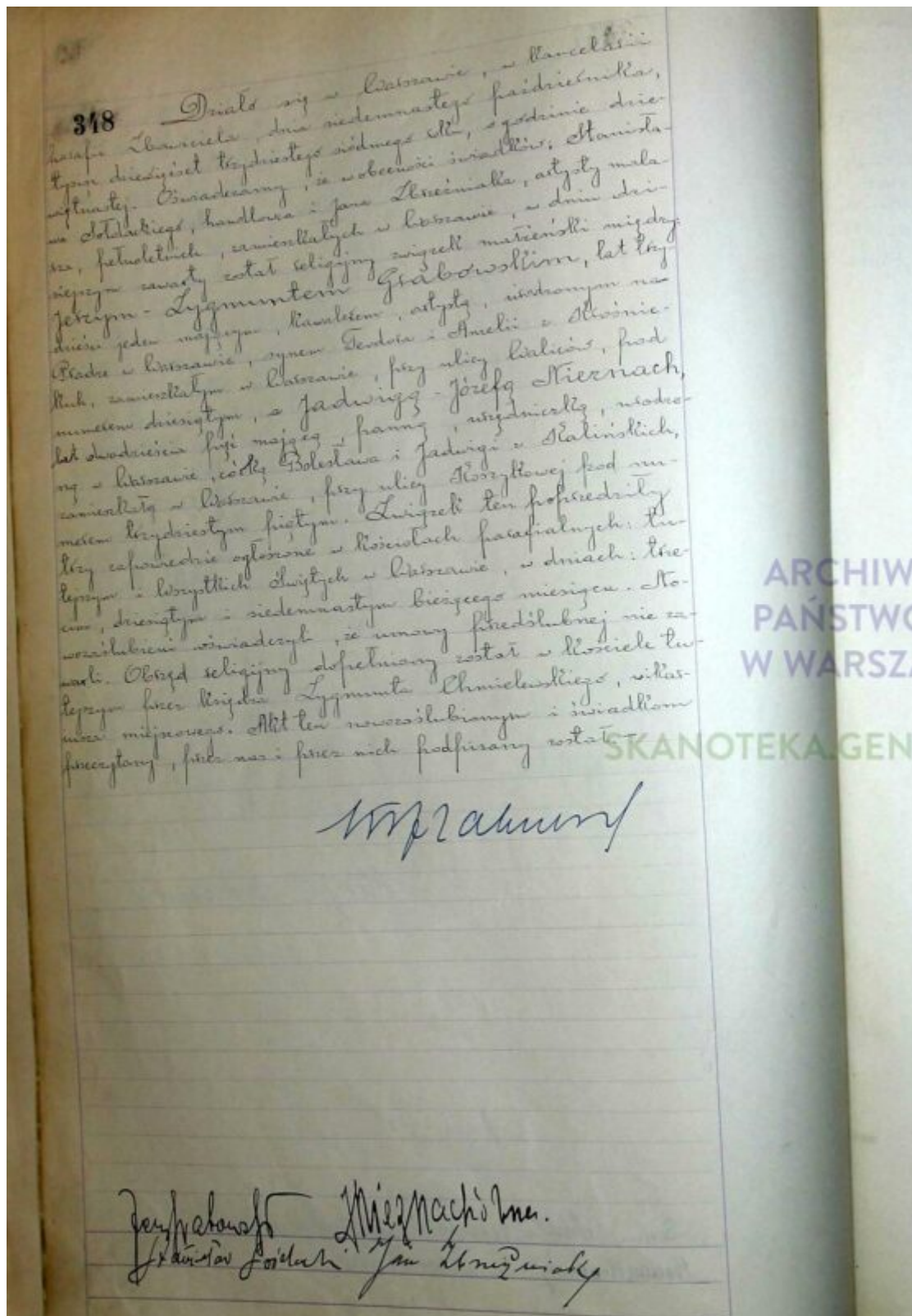
Antoni (1880-1966)

Stanisława Sabina (Milewska)(1881-1969) - moja praprababcia

Gustaw (1885-1950)

Jan (1887-1910)

Maria (Wyszomirska) (1891-1956)



Teodor, z Amelią Krościcką, miał pięcioro dzieci, m.in syna Jerzego (ur. 1906). Jerzy w 1937 r. w par. Św. Zbawiciela w Warszawie wziął ślub z Jadwigą Józefą Nieznach. Z aktu małżeństwa (przesyłam skan w załączeniu) wynika, że pan młody (z zawodu „artysta”) mieszkał pod adresem: Waliców 10. Co więcej, o ile Spis Abonentów Sieci Telefonicznych z roku 1939 faktycznie identyfikuje numer 6 60 19

jako należący do Paszteciarni „Styl”, o tyle Spisy z lat 1935 i 1937 jako jego abonenta wskazują właśnie Jerzego Grabowskiego zamieszkałego przy Waliców (w załączeniu screeny).

5 08 08	Górnicy S. i J., żęgiuga, przyst. pr. str. przy moście Kierbedzia	12 07 55	Grabiński Mieczysław, m., Towiańskiego 1
5 43 57	Górnicki J., m., Nowy Zjazd 6	8 82 09	Grabiński Zbigniew, inż., kier. zajezdni wydz. IV Tramw. i Aut., Narbutta 3
8 55 16	Górnicki Jan, drukarnia, Żorawia 34	8 52 39	Grabiński Zbigniew, inż. elektr., Wilcza 12
9 56 22	Górniewicz Zenon, mjr., dr. weter., Ludna 11	9 66 89	Grabower Stanisław, m., Wspólna 38
2 73 96	Górniewicz Feliks, skl. mydlar., Miedziana 7	9 91 98	Grabowiecki Wincenty, nacz. inspektor Fund. Bezrob., Uniwersytecka 1
2 45 24	Górniewicz Zdzisław, radca min., pl. Dąbrow- skiego 8	9 21 58	Grabowscy Kazimiera i Józef, m., Marszałk. 62
Górnoślaska Fabryka Celulozy i Papieru, S. A.		8 41 56	Grabowscy Władysławostwo, m., Słoneczna 50
5 55 16	— centrala, Moniuszki 2a	6 00 36	Grabowska Anna, m., Grzybowska 56
6 98 33	Górnoślaska Fabryka Kabli i Rur Izolac., S. A., biuro sprz., Kredytowa 16	2 37 22	Grabowska Anna, drukarnia, Kopernika 4-6
6 92 59	Górnoślaskie Tow. Gór.-Hutn., Sp. z o.o., No- wy Świat 50	2 25 25	Grabowska Blanka, m., Chmielna 29
6 02 95	" " skl. wegl., Towarowa 1	8 75 67	Grabowska Bolesława, m., Falata 2
2 84 15	Górnoślaskie Tow. Przemysłowe, Getepe, S. A., Spiska 3	9 66 73	Grabowska Helena, m., Piaterówny 25
6 40 15	Górnoślasko-Dąbrowskie Tow. Opałowe, Sp. z o.o., zarząd, Sienna 11	11 80 41	Grabowska Helena, skl. spoż.-kolonii, Leszno 18
2 93 49	Górny Izaak, skl. desek, Złota 79	2 51 02	Grabowska Jadwiga, m., Marszałkowska 123
9 95 34	Górny Kazimierz, zakł. krawieckie, Hoża 38	9 29 31	Grabowska hr. Janina, m., Marszałkowska 25
2 52 75	Górny Władysław, zakł. blach. i wyr. metal., Krak. Przedmieście 70	11 18 32	Grabowska Józefa, m., Karska 7
8 80 62	Górska Antoniowa, m., 6-go Sierpnia 18	6 86 53	Grabowska Julia Władysławowa, m., Kredyto- wa 3
6 83 44	Górska Helena, m., Ciepła 9	10 20 26	Grabowska-Ziembińska Krystyna, m., Srodko- wa 7
8 20 96	Górska Janina, m., Mokotowska 42	9 91 30	Grabowska Marja, dr. filoz., Puławska 39
9 38 80	Górska Janina, m., Wilcza 18	6 96 62	Grabowska Walerja, m., Dobra 2
8 18 03	Górska Marja, m., Poznańska 22	6 41 03	Grabowska Zofja, m., Św. Krzyska 25
2 47 54	Górska Marja, m., Marszałkowska 142	9 60 59	Grabowski Adam, m., Filtrawa 59
5 06 38	Górska Marta, m., Szczygła 1	10 20 61	Grabowski Aleksander, prezd., Siercarna 35
6 47 34	Górska Pia, m., Pierackiego 8	8 24 23	Grabowski Aleksander, inż., nacz. wydź. D. P. M. S., Mochnackiego 15
6 19 72	Górska Stanisława, m., Okólnik 11a	6 37 02	Grabowski Bohdan Adolf, sędzia, Stare Miasto 9
9 09 34	Górska Zofja, m., Przemysłowa 6	2 19 61	Grabowski Bolesław, drukarnia, Moniuszki 6
9 23 82	Górska-Lubińska Zofja, m., Szluzewska 2	2 46 47	Grabowski Celestyn, skl. artyk. sportow., Szpi- talna 7
8 71 62	Górski Antoni, tapicer, Koszykowa 67	8 31 68	Grabowski Edmund, sędzia, Jerozolimska 11
8 42 38	Górski Antoni, m., Rozbrat 6	2 02 02	Grabowski Edmund, adw., Oboźna 11
11 22 54	Górski Artur, m., Krasiniego 18	8 08 82	Grabowski Edward, dr. adw., Natolińska 5
9 71 39	Górski Czesław i Sp., skl. wegl., koksu i drze- wa, Grojecka 47	8 08 83	Grabowski Edward, por., Dantyszka 2
8 62 97	Górski Edward, przemysł., Górnoślaska 27	2 93 04	Grabowski Henryk, m., Jerozolimska 93
10 05 82	Górski Feliks, urzęd. M. S. Z., Brukowa 28	2 18 73	Grabowski Henryk, m., Wolska 113
9 52 94	Górski Feliks, lek.-dent., Żorawia 3	9 84 78	Grabowski Henryk, skl. pap. i mat. piśmnych, Krucza 2
9 70 71	Górski Józef, obyw. ziemski, Ujazdowska 30	11 93 15	Grabowski Jan, inż., dyr. Centr. Zakup. dla Kas Chorych, pl. Inwalidów 10
8 88 19	Górski Karol, dr., nacz. wydź. M. S. Wewn., Koszykowa 25	2 31 40	Grabowski Jan, m., Moniuszki 12
9 46 69	Górski Karol, mag. obuwia, Nowy Świat 9	11 74 32	Grabowski Jan, m., Suwalska 13
9 56 82	Górski Kazimierz, b. podsekr. stanu Min. Rob. Publ., Mochnackiego 4	9 35 25	Grabowski Jan Eugenjusz, sędzia Okr. Śl., No- wogrodzka 33
5 33 29	Górski Kazimierz, mag. wykł. galanterji i sprz. lamp Bergera, Ossolińskich 8	8 95 15	Grabowski Jan Kanty, m., Mokotowska 19
9 54 25	Górski Konstanty, m., Wiejska 9	8 42 22	Grabowski Jerzy, m., 6-go Sierpnia 18
9 11 94	Górski Mieczysław, inż., Obserwatorów 4	8 55 35	Grabowski Jerzy, dziennik., Krucza 2
6 83 25	Górski Paweł, m., Pierackiego 8	6 60 19	Grabowski Jerzy, m., Waliców 10
11 52 34	Górski St., labor. kosmet., Leszno 12	9 26 45	Grabowski Jerzy, drukarz, Brukowa 68
—, —	(dod.) gab. szefa	9 01 34	Grabowski Jerzy Mieczysław, m., 6-go Sierp- nia 20
5 80 31	Górski Stanisław, biuro, Mazowiecka 4	6 93 96	Grabowski K. i Szleser E., zakł. Introligatorski, Śliska 62
9 10 30	Górski Stanisław Wincenty Bonaventura, inż., Mokotowska 45	5 41 08	Grabowski Karol, m., Bednarska 31
8 36 58	Górski Wacław, nacz. wydź. Min. Sk., Filtra- wa 73	6 49 61	Grabowski Kazimierz, wyr. srebrne, Sosnowa 6
9 26 03	Górski Wacław, „Watt”, Ujazdowska 32	11 70 15	Grabowski Kazimierz, m., ks. Felickiego 20
		9 26 35	Grabowski Kazimierz, m., Hoża 18

9 44 14	Grabowski Bolesław, komis. P. P., Podchorążych 38	9 34 50	Grafczyński Marjan, m., Sękocińska 16
2 46 47	Grabowski Celestyn, skl. artyk. sportow., Szpitalna 7	5 18 50	Graff A., skl. zabawek i gal., Nowy Świat 19
10 15 61	Grabowski Celestyn, m., Grochowska 83a	12 20 31	Graff Abram, m., Nalewki 35
8 31 68	Grabowski Edmund, sędzia, Jerozolimska 11	11 88 74	Graff Aleksander, m., Bonifraterska 9
2 02 02	Grabowski Edmund, adw., Oboźna 11	11 71 20	Graff Basia, właśc. skl. owoc., Leszno 52
8 08 82	Grabowski Edward, dr. adw., Natolińska 5	6 35 06	Graff D., hurt. skl. sukna, Żel.-Brama 6
8 08 83	Grabowski Edward, por., Dantyszka 2	8 72 40	Graff Dawid, m., Ujazdowska 9a
2 93 04	Grabowski Henryk, m., Jerozolimska 93	6 02 22	Graff Djonizy, m., Focha 10
2 18 73	Grabowski Henryk, m., Wojska 113	2 78 26	„ „ „ zob. Wolański St. i Graff D.
9 34 78	Grabowski Henryk, skl. pap. i mat. pisemnych, Krucza 2	8 78 57	Graff Edward, m., Koszykowa 45
9 78 37	Grabowski Ignacy, mgr. farm., Polna 62	8 48 98	Graff Gustaw, m., Zwierzyniecka 11
2 31 40	Grabowski Jan, m., Moniuszki 12	11 06 50	Graff Herc, m., Nalewki 23
4 39 10★	Grabowski Jan, przedst. Wielkopolskiej Sp. Dzierżawnej konc. dr. R. May fabr. „Blask” i „Lubon”, Kazimierzowska 70	8 07 74	Graff Ignacy, m., Śniadeckich 20
4 35 15★	Grabowski Jan, m., Służew-Służewiec, Różana r. Bzowej	5 19 25	Graff Jerzy, m., Kredytowa 2-4
11 74 32	Grabowski Jan, Suwalska 28	9 34 68	Graff Jerzy, m., Mokotowska 3
12 79 15	Grabowski Jan Antoni, inż., literat., pl. Inwalidów 10	2 99 24	Graff Julian, adwokat, Graniczna 11
9 35 25	Grabowski Jan Eugenjusz, sędzia Okr. Śl., Nowogrodzka 33	5 93 32	Graff Ludwik, m., Tamka 45b
5 62 09	Grabowski Jerzy, dziennik., Floryjńska 3	5 81 81	Graff M., prac. znaków i zakł. mał., Prosta 1
6 60 19	Grabowski Jerzy, m., Waliców 10	6 51 10	Graff Maurycy, m., Jerozolimska 93
5 38 67	Grabowski Jerzy, m., Edmunda 38	11 03 95	Graff Pinkus, wł. kawiarni, Zamenhofa 7
9 01 34	Grabowski Jerzy Mieczysław, m., Wilcza 53		Graff S., skl. żelaza, belek, blach i rur, Grzybowska 10
5 41 08	Grabowski Karol, m., Bednarska 31	5 66 20	— centrala
12 70 15	Grabowski Kazimierz, m., ks. Felińskiego 20	(dod.)	2. dział żelaza
9 26 35	Grabowski Kazimierz, m., Hoża 18	„	3. „ „ „
6 30 45	Grabowski L. i S-ka, (d. „Rundo”), druk., litogr., fabr. ksiąg handl. i skład mat. piśm., Marszałkowska 124	„	5. dział rur
2 52 07	Grabowski Lech, adwokat, Bracka 23	„	6. „ „ „
7 05 24	Grabowski Leon, m., Nowogrodzka 44	„	7. ekspedycja
6 11 38	Grabowski Leon, m., Jasna 24	„	8. gab. S. Graffa
8 15 19	Grabowski Ludwik, zaprzys. buchalter-rzeczoznawca, Krucza 12	„	95. sala konferencyjna
8 91 32	Grabowski Maciej, mydlarnia, 6-go Sierpnia 22	„	96. korespondencja
3 10 01	Grabowski Marjan, m., Biała 8	„	97. gab. dyr. Goldkrauta
5 86 76	Grabowski Michał, adwokat, Złota 26	„	98. wydź. prawny
8 65 05	Grabowski Mieczysław, inż., Natolińska 6	„	991. ogólny
6 50 15	Grabowski Mieczysław, radca min., Okólnik 5	„	992. buchalterja
8 60 59	Grabowski Roman, m., Marszałkowska 32	„	993. mieszk. M. Wolmana
8 12 64	Grabowski hr. Seweryn, ppłk., 6-go Sierpnia 8	„	4. woźni
5 26 31	Grabowski Stanisław, zakł. pogrzeb., Wojska 36	6 13 62	— dział żelaza
11 33 45	Grabowski Stanisław, m., Suwalska 12	6 37 67	— „ rur
2 41 80	Grabowski Stanisław, ogrodnik, Wojska 105	11 82 75	— składy i bocznicza przy st. Warszawa-Gdańsk, Dzika 26
10 07 33	Grabowski Stefan, kpt., Łukowska 28	6 74 71	Graff S., m., Graniczna 11
12 56 58	Grabowski Tadeusz, płk. dypl., Al. Wojska Polsk. 25	10 06 51	Graff Tadeusz, dyr. Państw. Zakł. Tele- i Radio-techn., Grochowska 30
9 85 58	Grabowski Tadeusz, rtm. dypl., Ujazdowska 3	2 37 11	Graffowa Anna, m., Smolna 40
5 38 52	Grabowski Tadeusz Andrzej, dziennik., Smolna 20	11 33 29	„Graffa”, wł. Goldstein I., mat. piśm. i art. biurowe, Długa 29
2 91 55	Grabowski Wacław, m., ks. Janusza 11	2 86 50	„Graficon”, cynkografia, Królewska 25
9 43 65	Grabowski Witold, Min. Spraw., Nowogrodzka 46	2 01 74	Gratyczny Zakład „Pionier”, drukarnia pospieszna, litografia, introligatornia, wytwórnia stempli, wł. K. Makowski, Marszałkowska 111
4 08 52★	Grabowski Władysław, malarz, Wiktorska 3	2 92 74	„Grafika”, drukarnia, wł. Ch. Rozencajg, Elektoralna 7
11 30 56	Grabowski Władysław, m., Leszno 57	6 81 85	Grafman Abram, redaktor, Elektoralna 13
2 27 11	Grabowski Władysław, m., Nowy Świat 56	11 11 59	Grafman Paweł, m., Muranowska 1
12 51 92	Grabowski Władysław, m., Harcerska 2	11 54 09	Grafman S., sprz. sukna i korytów, Gęsia 16
9 12 73	Grabowski Zygmunt, biuro techn.-handl., Wilcza 39a	8 64 01	Grafman Samuel, m., Wilcza 16
5 10 53	Grabowski Zygmunt, m., Chłodna 39	2 73 09	„Grafot”, Sp. z o. o., zakł. graf., Grzybowska 30
		7 20 84	Grafström Sven, sekr. legac., Rozbrat 20
		10 11 78	Grafstajn G. I., skl. desek i mat. budowl., Grochowska 149n
		11 59 44	Grafstajn Uszer, sprzed. skór, Franciszk. 30
		2 68 61	„Graham”, samochody osobowe, Senatorska 32
		11 69 27	Grajberg Szejwa, krajalnia papieru, Nalewki 56
		2 17 99	Grajcar Salomon, m., Twarda 12
		2 64 85	Grajcar Szulim, prac. kuśnier., Elektoralna 37
		6 77 06	Grajcar Henoch, m., Wojska 79

Wygląda więc na to, że Maria poprosiła w 1934 r. swojego bratanka o pomoc w rozkręcaniu biznesu. Możliwe że ewentualne z niego dochody miały wspomóc Jerzego, który zapewne jako artysta kokosów nie zarabiał. Po ślubie jednak Jerzy uznał najprawdopodobniej, że czas się ustatkować i zdobyć jakieś stałe źródło dochodu zakładając z Kowalczykiem i Dembińskim pasztecarnię (do spółki wniósł telefon, który pewnie był znaczącym atutem dla nowej firmy). W załączeniu przesyłam też zdjęcie kamienicy Krakowskie Przedmieście 53 z 1937 roku (niestety ciężko stwierdzić po niewyraźnych afiszach czy już wówczas umieszczona w niej była rzeczona pasztecarnia).

pozdrawiam

Bartłomiej Marks



Lata 1960-1965, kamienica przy ul. Waliców 10. fot: Fotopolska.eu

Kolejny głos w sprawie przesłał do nas [Pijący mleko](#), [Rowerem wokół Ostrołęki](#).

Okazuje się, że już w 1899 roku zapraszano do ślicznych pokoi w dobrach Czarnowca. Weranda, kuchnia, las, konie, produkty na żądanie, 2 wiorsty* od stacji (kolejowej). W ogłoszeniu można wyczytać, że miejscowość jest „rzadko zdrowotna”.

Czy mogło to oznaczać, że właściciele wiejskiego dworku ostrzegali potencjalnych letników o braku wygód wielkomiejskich?

Słaba znajomość zasad utrzymania czystości dotyczyła w XIX w. wszystkich warstw społecznych. Także wśród bogatych mieszczan i ziemian trudno było o większą świadomość na temat zdrowia. W dworach rzadko pojawiała się łazienka jako odrębne pomieszczenie.

Ale może w przypadku tego ogłoszenia z końca XIX wieku powyższe sformułowanie miało inne znaczenie?

W przypadku tego ogłoszenia chętni na wypoczynek w Czarnowcu mieli zgłaszać się pod adresem Sadowa 4, mieszkania 7 tak bardziej z rana.

Zagadką na tę chwilę pozostaje czy letników zapraszali już Wyszomirscy czy wcześniejsi właściciele czarnowieckiego majątku. Z dostępnych źródeł wiemy, że jeszcze w roku 1894, w Czarnowcu majątkiem zarządzili Czerniejewscy i Michniewiczowie. Czy przy ulicy Sadowej 4 w Warszawie mieszkała rodzina Czerniejewskich czy Wyszomirskich, dziś (7.10.2024) nie wiemy.

Nowość! W dobrach Czarnowiec, pod Ostro-
lęką, do wynajęcia ślicznych 5 pokoi, we-
renda, kuchnia, etc., w oficynie murowanej w
ogrodzie, las blisko, konie produkty na żądanie,
miejscowość rzadko zdrowotna, 2 wiorsty od
stacji. Wiadomość Sadowa 4, mieszk. 7. rano.
21758

* wiorsta to rosyjska jednostka miary – po 1835 roku wynosiła 1066,78 m. Zatem z dworu w Czarnowcu do stacji kolejowej w Ostrołęce było około 2 133,56 metrów

Marek Karczewski

[ALFABETYCZNY INDEKS DZIAŁU HISTORIA](#)